

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Nr. 3987/1924.

Ordin-circular

către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din eparhia Aradului.

Apropiindu-se din nou ziua cea mare de 1 Decembrie, la care zi în anul 1918 neamul românesc din Ardeal, Bănat și Țara Ungurească, în marea sa adunare de la Alba-Iulia a proclamat unirea sa cu patria mamă într'un singur stat național, *dispunem*, că în toate bisericile noastre de pe teritoriul eparhiei Aradului să se țină în această zi marea serviciu divin, urmat de o predică potrivită momentului istoric.

Arad, la 15 Noembrie 1924.

Joan J. Papp,
Episcop.

Nr. 3777/1924.

Comunicat.

Sub-prefectura județului Caraș-Severin cu Nr. 15.965 din 24 Octombrie a. c. ne comunică următorul ordin al Ministerului de Interne:

Ministerul de Interne Direcțiunea Administrației Generale, Contenciosului și Statisticii Nr. 83.641 din 7 Octombrie 1924. Domnule Prefect, Pentru a se preintimpina actele, cari aduc atingerea bisericii și religiei dominante în Stat și pentru a preveni prin o toleranță excesivă sporirea prozelitismului diferitelor secte religioase, avem onoare a Vă ruga să binevoiți a lua dispozițiuni de a nu se permite înmormântarea persoanelor de alte confesiuni în cimiterelile ortodoxe urmând ca pentru aceștia să se înființeze cimiteri aparte; aceste măsuri se motivează nu numai pe considerațiunile mai sus arătate, dar mai ales, ca legile civile și canoanele bisericii ortodoxe, nu îngăduesc că în cimiterelile ortodoxe să fie înmormântate persoane de alte confesiuni!

Aducând la cunoștința Onor. preoțimi acest ordin de mult așteptat al Ministerului de Interne, o poftim, ca în cazurile obveninde să se folosească de acest ordin spre a se împede odată pentru totdeauna înmormântarea persoanelor de alte confesiuni în cimiterelile noastre ortodoxe.

Arad, la 18 Noembrie 1924.

Joan J. Papp m. p.
Episcop.

Aviz oficios!

Provocăm P. O. Oficii protopresbiterale și Onor. Oficii parohiale, să administreze aici cel mult până la 20 Decembrie 1924 toate *contribuirile diecezane restante și curente*, rămânând răspunzători — pentru neexecutare și întârziere, — conducătorii oficiilor.

Consistorul diecezan.

Congresul nostru.

O dare de seamă cu reflexii

de Pr. CAIUS TURICU prof. de teol.

Asociația clerului din Ardeal, „Andrei Șaguna” și-a ținut al cincilea congres de caracter misionar de data aceasta în Oradia-Mare în zilele de 13 și 14 l. c. sub prezidiul vrednicului luptător al dreptei credințe și pregătitor al căii de reîntoarcere la ortodoxim al celor „vremelnici răpiți” dela credința strămoșească — Sfinția Sa Păr. Dr. Gh. Ciuhandu. Cuvântul de deschidere a Sfției Sale a fost o adevărată revărsare a încrederii în conștiința sfântă de românism luminat prin focul sacru al ortodoxismului. Misiunea preotului ortodox în zilele pe cari le trăim e tot așa de grea de îndeplinit în amănuntele ei ca și în trecut, ori poate și mai grea. E nevoie dar a solicita ici colea și ajutorul creștinului lui păstorit, ape-

lează dar la conlucrarea mireanului, așa că ca obiect de dezbatere al acestui congres misionar e foarte binevenită teza apostolatului mirenesc la orașe și sate.

În mijlocul sutelor de preoți adunați din întreaga Mitropolie (Aradul și în deosebi Banatul putea să fie mai bine reprezentat) președintele poate saluta ilustrele fețe bisericești: Înalt P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului, Prea S. Sa Episcopul Roman al Orăzii-Mari, Înalt P. C. Sa Archim Scriban și Părintele Crețu ca reprezentanți ai Clerului de dincolo de Carpați. Între corporațiunile mirenești cultural-religioase președintele binevenitează cu o vie bucurie reprezentanța Societății ortodoxe a femeilor în persoana vrednicei prezidente D-na Principesa Cantacuzino și inimosul luptător pentru izbânda drepte credințe, secretarul societății Avocatul Tudor Popescu, apoi societatea culturală „Astra” din Bihor reprezentată prin președintele ei înflăcăratul român ortodox în aceea mare a străinismului avocatul Dr. Aurel Lazar. Guvernul țării a fost acolo reprezentat foarte nimerit prin D-nul M. Popovici prefectul județului Bihor, vrednicul descendent al unei vechi și ilustre familii de preot ortodox de pe acele meleaguri.

Institutul nostru teologic, care a dat neamului nostru atâtea generații de apostoli conștiinți, a ținut cu cale să se reprezinte acolo unde s'au adunat la un loc reprezentanții în afară a marelui *suflet ortodox*; puterea nemărginită a născut mândra noastră Românie de azi. Generația a 103-a — care cu finea anului școlar 1924/25 iese în viață, din acel locaș centenar de cultură și credință în care s'a adăpostit dealungul deceniilor adevăratul duh ortodox: lumina ce a luminat și încălzit sutele de mii de Români din apusul teritoriului neamului românesc, — prin epigonii modești a ținut să ducă măcar o respirație din acel suflu în care s'au cristalizat atâtea suflete mari din trecut, cari toate s'au cimentat la flacăra ortodoxismului: singurul menținător al unui neam aruncat în marea de străini, expus secole îndelungate la toate tempestățile unei vieți atât de vitregi. Acest *duh ortodox* care ș'a dovedit atotputernicia sa și s'a evidențiat în deplina lui mărire pe filele istoriei neamului românesc, epigonii a 103-a generații a ținut să-l ducă cu sine ca să trezească încrederea din trecut în unele inimi cari poate șovăiesc încă. S'au dus acest duh dumnezeesc în al doilea rând pentru ca să le lumineze mintea lor tinerească în pătrunderea și aplicarea în viața ce-i așteaptă a acelor învățături înalte, cari vor izvorî din

dezbaterele acelu congres, la care s'au prezentat cei mai mari apostoli ai ortodoxismului: Unicul mântuitor din trecut, singura energie ce viază în adevăratul suflet românesc și unica speranță într'un viitor aducător de bine: *creștinismul ortodox român*.

* * *

Teza congresului misionar a fost apostolatul mirenesc la orașe și sate, ce s'a dezbătut două zile dearându, cu o întrerupere de o nainte de masă din ziua a doua, când s'a pus în discuție chestia cea mai importantă ce tocmai în prezent stă pe cale de negoțieri, acel *Concordat* pe care unii doresc a-l încheia cu papalitatea, care act ar fi cea mai ingrată respaltă și cea mai infiorătoare hulă adusă creștinismului ortodox: făuritorul de odinioară al neamului românesc și plinitorul de azi al visului treaz de veacuri — unirea tuturor Românilor, adică *formarea statului României Mari*. Referatul amănunțit și întemeiat pe dovezi scoase din istoria zbuciumată a neamului nostru prezentat din partea părintelui Ștefan Meteș într'un măreț *memoriu* ca protest al milioanele de suflete române-adevărate-ortodoxe, cât apoi și grandioasa expunere al marelui apărător al ortodoxismului în această luptă îndârjită Dlui Tudor Popescu — fac ca congresul ca totalitate, iar membrii ca singuratici cetățeni să-și ridice strigătul lor de protest pretinzind dela actualul și viitoarele guverne ca acel concordat *se fie respins* fără a intra în nici-o regociere — *ca un act ce tentează la interesele capitale ale statului român*. Politicianismul, — care pune în discuție astfel de chestii imposibile și contrazicere cu principiile fundamentale ale statului nostru care este *curat ortodox prin originea și ființa lui* — va fi trezit din această înconștiință prin concluzarea unitară a tuturor preoților ortodxi din întreaga țară, cari vor sări să apere cel mai sfânt duh ce străbate neamul românesc întreg; guvernele cari vor încercă să între în dezbatere în această chestie purtătoare de moarte a tot ce este mai sacru în țara noastră, să știe că trebuie să dea seama de cea ce fac în fața milioanele de ortodxi cari strigă apoi și vor striga ori când: *țara noastră nu are nevoie de concordat, nu ne trebuie concordat!*

Rămâne astfel ca fiecare preot după ce a făcut cunoscut creștinilor lui marele pericol ce ne amenință, să țină adunări de protestare despre cari se vor lua acte în scris pe cari le va trimite direct ministerilor. Mișcate odată satele se va protesta din adunări mai impozante dela sediile protopopești, apoi mari

adunări de demonstrare în orașele cu sedii episcopale trimițând tot deatâteaori acte în scris de protestare energică așa ca să se vadă din partea celor dela cârma țării, că mișcarea aceasta nu e numai a preoților ortodoksi ci *întreaga suflare românească se pune în fața unui pericol ce amenință statul românesc.*

* * *

Cu excepția nainte de mesei zilei a doua, timp când s'a dezbătut chestia concordatului, întreg timpul a fost întrebuințat pentru dezbaterea tezei actualului congres misionar: *apostolatul mirenesc (laic) la orașe și sate.* Se cetesc ambele lucrări, prima privitor la orașe al Păr-lui Dr. Nicolae Stinghe și a doua cu referințe la sate a Părintelui Evuțian. Ambele lucrări au fost la nivel, lucrate cu pricepere; s'a arătat *unde din partea cui și întrucât* poate fi preotul ajutat în apostolatul său de mireni (învățător, medic, femei, copii) făcând aceștia la rândul lor un apostolat pentru a desăvârși opera de mântuire a sufletelor de sub negura păcatului, întronând adevărata biserică a Mântuitorului așa cum a păstrat-o în singura ei perfecțiune creștinismul ortodox.

În decursul dezbaterilor cari toate au stat pe un nivel înalt în cele ce urmează spicuesc prin bogatele lanuri a mănoaselor cuvântări.

— Noi căutăm apostolul laic cam departe — începe înalt P. S. Sa Mitr. Nicolae — cel mai deaproape apostol îl găsim în *maicele preotese.* Cu o fină și plastică descriere ne prezintă pe cele mai apropiate ajutoare ale preoților în apostolatul lor, cei mai devotați apostoli laici: soția preotului, copiii satului și în stările actuale tineria generație. Tinerii noștri universitari au o notă distractivă: creștinismul. Poate mai mult chiar prin'trânșii se manifestă aceea energie străbună creatoare și susținătoare de neam românesc: creștinismul ortodox.

Să învățăm dela P. S. Sa Episcopul Român: lumea trece așa cum se scurg valurile unui râu tulburat, valuri pline de murdării — lumea se duce și cu ea ne duce și pe noi; trebuie să știi însă să ajungem *deasupra* valului, căci valul și altcum ne va duce cu el ca și lumea — dedesubt. Ori într'alt loc zicea: Regele tuturor Românilor a învins, căci s'a știut învinge pe sine și de aceea e un *suflet mare.* Dar și neamul românesc are marele lui suflet, aceste două suflete mari s'au indentificat: simt și fac acelaș lucru.

Marele teolog ortodox P. S. Arch. Scriban într'o cuvântare strălucită arată seria lungă de apostoli mireni din gloriosul trecut ro-

mânesc. Apostolul mirenesc la neamul românesc a fost în floare. Șirul s'a rupt poate, noi trebuie să facem să fie iar continuat.

D-na Principesa Cantacuzino a știut să umple sufletele de încredere arătând prin fapte mărețe roadele binecuvântate ale unui apostolat mirenesc; acela pe care-l îndeplinește *femea ortodoxă* organizată în societate. Descălecarea pe pământul mândrei noastre Patrii de dincolo de Carpați a acestei organizații binefăcătoare va însemna ducerea la biruință a ortodoxismului.

Di Tudor Popescu a știut să arate în decursul istoriei neamului nostru rolul covârșitor de mare a al creștinismului ortodox. Poporul dac și roman după învingerea celui dintâiu, mai apoi și după retragerea legionarilor celui din urmă a rămas tot acel dușman neîmpăcat secole dearându-l. Dușmani neîmpăcați și cu toate aceste istoria îi arată apoi ca acei cari au dat naștere poporului românesc. Ce a contribuit la această mare minune? numai și numai *creștinismul ortodox.* Acesta a încheat neamul în voivodate apoi în principate, care apoi prin el s'au și unit și acest creștinism ortodox s'a arătat în toate actele mari prin cari a trecut neamul nostru ca o energie atotputernică ce are destinarea providențială de a duce pe acest neam la fericirea desăvârșită. Creștinismul ortodox s'a arătat și la Mărășești, în cel mai grandios moment din istoria neamului românesc, atunci când în fața puterii civilizației tehnice, în fața tunurilor lui Machensen — din tinerile piepturi se ridică ca energie străbună *el* acela care totdeauna a *creat* în istoria viforoasă a neamului nostru mult încercat.

* * *

Teza apostolatului mirenesc va fi pe deplin străbătută în toate amănuntele ei și din toate punctele de vedere, nunumai în organizmul extern ci mai mult în miezul intern: locul emanării acelui apostolat după ce va trece prin prizma sufletească a Păr-lui *prof. Cristescu.* Teza a fost tratată până aci mai mult pe baze intelectualiste, poate s'a trecut cu vederea sentimentul — începe marea expunere d-rul Cristescu. În după masa zilei a doua eram numai noi de noi, peșoanele oficiale ne lăsară par'că înadins să rămânem într'un cerc familiar, egali la egali așa că fără încunjur să ne putem spune tot ce simțim pe suflet și bine și rău. Dela cutremurul ce-l simte fiecare preot când pentru întâiaoară săvârșește sf. liturgie ne putem convinge că acolo în altar prin atingerea de sf. prestol întrăm într'o co-

munitate reală cu o putere ce atunci ni se descoperă; atunci am simțit aceea putere, am fost pătrunși de ea, cu timpul s'a tocit, uitat. Insuși Mântuitorul era acela de care ne-am cutremurat atunci, El era atunci de față la acel serviciu al nostru, era în noi, eram cuprinși de Dânsul, căci *trăia* atunci în noi. Sfânta Liturgie săvârșită de un astfel de preot ori cât de lung timp ar ține, pare scurt și predica lui pornită din *contact direct* cu Mântuitorul nu dintr'o pregătire intelectualistă autecedentă, aduce roade momentane și apostolii laici răsar ca din pământ fără a întreprinde o expediție prin comună în vederea recrutării și fără a ști măcar că ce este apostolatul laic. Aceasta e *cheia* tezei noastre.

Leccióna păr-lui Cristescu a fost primită cu un entusiasm, ce a denotat că preoțimea noastră este *conștientă*. Lacrimile de căință cari mijau în colțul ochilor erau totatătea dovezi că regretăm drumul vechiu și vrem să *eliberăm duhul adevărat de păstor* din cătușile intereselor lumesti. Intr'o stare de relevația sufletească, pe fața sfințită a fiecărui frate radiă un imbold vădit spre o adevărată activitate pastorală pe cărări noi, acum descoperite. Fiți tari fraților și în *realizarea* acelui gând de care ați fost pătrunși în momentul, când fratele nostru profesorul Cristescu și-a terminat ce a avut de spus. *Domnul să fie cu noi și cu faptele noastre*.

Arad, la 15 Noemvrie 1924.

Investirea noului mitropolit al Bucovinei.

I. P. S. *Nectarie Cotlarciuc*, ales de marele colegiu, mitropolit al Bucovinei și arhiepiscop de Cernăuți, a primit cuvenita investire.

Solemnitățile obișnuite au fost precedate de sf. liturghie, slujită la mitropolie în București și la care au asistat înaltele fețe bisericești.

La oarele 11,45 liturghia a fost terminată și s'a format cortegiul, care a plecat dela mitropolie în ordinea următoare:

D. gen. Eraclie Nicolescu, prefectul poliției Capitalei; două plutoane din reg. 4 roșiori; careta regală cu mitropolitul primat Dr. Miron Cristea și noul ales; a doua caretă, cu mitropolitul Pimen al Moldovei și episcopul Visarion Puiu al Hotinului; a treia caretă, cu episcopul Triteanu al Buzăului și episcopul Teulescu al armatei; două escadroane din reg. 4 roșiori.

Careta ce purta pe mitropolitul primat și pe noul ales a fost escortată de doi maiori călări.

Cortegiul astfel format o coborât dealul mitropoliei, apoi s'a îndrumat, prin splaiul Domnița Bălașa și prin calea Victoriei, la palatul regal. În tot timpul drumului, mitropolitul Bucovinei a binecuvântat mulțimea ieșită în întâmpinarea I. P. S. Sale.

În timp ce la mitropolie se oficia serviciul religios, în sala tronului dela palatul regal din calea Victoriei s'au strâns înalții demnitari, d-nii Alex. Constantinescu, ministrul agriculturii, I. G. Duca, ministrul externei, gen. Mardarăsdu, ministrul de război; G. G. Mărzescu, ministrul justiției; gen. Văitoianu, ministrul comunicațiilor; N. N. Saveanu, ministrul sănătății publice; Al. Lepedatu, ministrul cultelor; G. Tătărescu, subsecretar de stat; G. Cipăianu, subsecretar de stat; V. G. Ispir, secretarul general al ministerului cultelor; C. Disescu' Erm. Pangratti, rectorul Universității; M. Mosgos, procuror general; St. Brădișeanu, directorul general al cultelor; Pacoviceanu, griful procuror; Mrejeriu, deputat; generali Holban, Davidoglu, Negru, Condeescu, Panaitescu, Florescu, etc.

Miniștrii și ceilalți demnitari ai Statului s'au rânduie în dreapta tronului iar generalii în stânga.

La oarele 12 precis, cortegiul a pătruns în curtea palatului. Garda de onoare, formată de o companie cu drapel și muzică din reg. 6 Mihai Viteazul a dat onorurile. Muzica a intonat: „pentru rugăciune“.

După zece minute, d. gen. Paul Angelescu, mareșalul palatului, a anunțat intrarea în sală a Suveranului.

Regele a apărut precedat de Curtea militară și civilă și urmat de principele Carol și a înaintat până în fața tronului.

Apoi a fost introdus noul mitropolit, învesmântat în odăjdii.

D. Al. Lepedatu, ministrul cultelor, a citit decretul regal cu numirea noului ales, apoi a luat cărja pastorală dela mitropolitul primat și a înmănat-o suveranului.

Regele a înmănat noului aoului ales cărja, pronunțând formula sacramentală, apoi a rostit o scurtă cuvântare, prin care a relevat rolul bisericesc și național ce va să fie îndeplinit în Bucovina de noul arhi-păstor.

A încheiat, urând mitropolitului păstorie rodnică și fericită.

Mitropolitul *Nectarie Cotlarciuc* al Bucovinei, a făcut un scurt istoric al mitropoliei, care i s'a încredințat, a reamintit marea faptă românească a eliberării, de către regele Ferdinand, a mormântului dela Putna, al voevodului Ștefan și a încheiat, făcând urări dinastiei.

Solemnitatea investirii terminată, s'a format un nou cortegiul, care a plecat spre mitropolie și care era rânduie astfel:

- D. gen. Eracle Nicoleanu, prefectul poliției Capitalei, trăsura cu protoerii Tr. Vintilescu și Georgescu; două plutoane din reg. 4 roșinri; trăsura cu arhidiaconul Vasile Stibie, din Ismail și diaconul Evghenie Orghidan, cari purtau cârja; careta regală cu episcopii Buzăului și armatei; careta regală cu episcopul Hotinului și d. St. Brădișteanu, directorul general al cultelor; careta regală cu mitropolitul Pimen al Moldovei și cu d. V. G. Ispir, secretarul general al cultelor, careta regală cu mitropolitul primat și d. I. Nistor, ministrul Bucovinei; careta regală cu mitropolitul nou investit și d. Al. Lepădatu, miuistrul cultelor.

Atât la venirea, cât și la ducerea ia mitropolie, clopotele tuturor bisericilor au sunat.

La intrarea în biserica mitropoliei, mitropoliții, episcopii și arhierii au primit pe noul investit cu crucea și evanghelia.

Apoi, s'a oficiat un serviciu religios de către episcopul Tăculescu, ajutat de preoții Economu, Gibescu și Simedrea. Asistau înalții prelați, d-nii miniștri Săveanu și Lepădatu și ceilalți demnitari ai statului.

După serviciul religios, asistența a trecut în palatul mitropolitan unde s'a servit o masă.

La șampanie, mitropolitul primat Miron Cristea a închinat pentru mitropolitul Pimen și pentru noul ales.

Mitropolitul Nectarie, al Bucovinei a mulțumit pentru urări și a închinat pentru mitropolitul primat și pentru d. ministru Lepădatu.

Masa s'a sfârșit la orele 3 după amiază.

Samsarii.

Astăvară la Cluj în pragul hotelului New-York mi-a pus mâna pe umăr un domn elegant cu ireproșabil costum de sportsman englez și cu un zâmbet larg de biruitor. Am avut un moment de ezitare în fața lui, fiindcă nu șt'am de unde să-l iau, așa rubicond și familiar cum dăduse busna asupra mea. M'a lămurit el degrabă, degajat și imperturbabil, râzând gutural și sonor de sfiala în care mă găseam.

— Nu-ți mai aduci aminte, acum cinci ani, în gara de Nord.. Un bilet de recomandăție... Vremuri grele pe-atunci..

Am strâns o clipă din gene și dintr'odată memoria mi-a reconstruit tabloul. L'am revăzut în postura de odinioară, când cerea slujbă, slab, deșirat, cu sperietură în ochi, invocându-mi pregătirile lui de economist, care l-au slugit mult pe vremea războiului în calitatea de ofițeri la administrație.. Il pierdusem din vedere până mai anul trecut, când cineva mi-l reimprospătase, spunându-mi că a „dat lovitură” și că a urcat repede scara norocului..

Da, da... Țin minte... i-am răspuns liniștit, în vreme ce el mă privea senin drept în albul ochilor.

— Vii de la moșie ?

— Nu, zic eu, n'am moșie... Dar dumneata ?

— Sunt în plimbare prin Ardeal cu automobilul de două săptămâni. Frumoasă țară !.. Nevastă mea e încântată... Regret că n'am luat limuzina, cum e praf pe șosea în mașină deschisă ; da frumoasă țară .

— Vrei să cumperi ceva pe-aici ?

— Nu, pământul nu e tocmai productiv la dvoastră, eu am în lalomița..

— Atunci poate să iei o fabrică, îi replic eu cu blândețe.

— Fabrică nu, că am la Ploești dar altceva..

— Ce ?

— Uite, aș vrea o ruină..

— Ce ruină ? fac eu speriat.

— Știi, nevastă-mea, caracter romantic, îi plac strașnic ruinele... Ce să zic, și pe mine mă impresionează, așa când apune soarele, ziduri părgănite, turnuri medievale, crește mușchii pe ele... e foarte evocator. Când treceam ieri pe drum dela Brașov spre Cluj am văzut ceva admirabil, îi zice Feldioara, dară nu mă'nșel... N'ar fi de vânzare ? Nu m'a putut deșluși nimeni. Aș cumpăra-o bucuroș, mi-aș face o vilă cochetă vizavi, ruina în față, vine frumos de tot..

— Da, răspund eu încurcat. S'ar putea, nu știu, o ruină.. Cum îl vedeam însă pe samsarul îmbogățit copleșit foarte serios de scrupole estetice cum întinsese tocmai brațul drept și plesăia din buze să mi vorbească iar de amurg, m'a pufnit râsul..

— Salutare, salutare, — și-am plecat.

Omul care caută o ruină... Râdeam și mă uitam împrejur, poate nimerește cineva să-i spun, să râdem împreună. N'am găsit și stând așa singur m'au năpădit reflecțiile ca de obicei, m'am posomorât de-a binele. Ce curbă grozav de repede, îmi ziceam, ce salt fantastic în viața acestui om din ziua când îmi cerea mie un biletel în gara de Nord, ca să între în slujbă ! Prin ce proces de extraordinară suprasaturație va fi trecut el în cinci ani de zile, de a ajuns acum să puie ochii pe cetatea călugărilor templieri din veacul al treisprezecelea, zidită pe dâmbul dela Feldioara ? Imi reveneau în minte pagini de sociologie cu teoria existențelor și mă înfloram gândindu-mă la drumul pe care trecuse domnul cu costum de sportsman până să coboare din mașină în fața hotelului din Cluj.. Pe spinarea cui s'a făcut acest voiaj macabru în imperiul norocului, cine plătește nota ?

Înțelegi, că n'am mai răs de loc.

Când am încheiat șirul întrebărilor, am văzut destul de limpede problema omului care căuta o ruină. Un singur lucru aș fi avut să-i spun, să nu să lege moșii de z'durile dela Feldioara, să mai aștepte doi-trei ani, fiindcă cu ei și cu alții de seama lui dacă merge ani așa înainte, toată țara va fi o ruină..

Reinviu această figură antipatică, astăzi din prilejul panamelei pașapoartelor, la lumina căreia o vastă galerie de samsari se desvelește din umbră.

Ei sunt mulți, sunt fără număr în toate colțurile. Fie-că se agită în petrol ori în făină, fie-că înlesnesc exportul de carne vie pentru America, ceata lor ră-sare pretutindeni, în trenuri la hoteluri, în anticame-rele miniștrilor. Fiecare din ei e un corb care pân-dește hoitul, fiecare așteaptă cu înfrigurare să „dea lovitura” și fiecare descrie cu mare viteză curba omu-lui care căuta o ruină. Toți laolaltă sunt pasărele de pradă, coalizate în mod tacit să prepare ruina țării. O atmosferă detestabilă au răspândit aceste ființe, lili aer pestilential de cadavru. S'ar părea că România nouă, cu toate vâltoarele ei grozave din care a ieșit, s'a transformat peste noapte într'un laboratoriu al aventurierilor, că cinstea și idealul au murit pe câmpul de bătaie, și că ce-a rămas în urmă nu e decât masa inertă și șleahta ciocelilo gata să-și facă din cadavre pedestălu bucuriei lor frivole.

Care să fie explicația acestei penibile prăvăliri morale, care resortul ascuș al unei caste întregi de delinvenți? Fără îndoială, războiul a zguduit psihologia omenirii și-a asvârlit un val de cras positivism, menit să schimbe pentru moment valorile moștenite. O filosofie a clipei, pripită și brutală, a luat locul acordului cu eternitatea. Viața scăpată din tranșee se trăiește repede, ca sub umbra unei veșnice amenințări, și de aceea hedonismul cu toate transacțiile de conștiință a ajuns la ordinea zilei. În toate părțile resimte continentul această năvală exasperată spre acapărarea materială. În streinătate însă, societatea constituită reacționează cu tărie, echilibrul se păstrează, tradițiile îl restabilesc și ordinea morală se ridică triumfătoare. La noi împotrivirea pare tot mai slabă, mediul ambiant începe să fie el însuși supus și terorizat de biruitorii păcatului. Vor fi multe motivele dărăpănării: spoiala de civilizație, origina străină a multora, sălbătecia politicianismului și altele. Din această particulară faună a orașelor au răsărit samsarii, atâta lume bine îmbrăcată, care în loc să fie la Văcărești, se încurcă între picioarele noastre la colțuri de stradă.

Există însă, din nenorocire, aproape o justificare teoretică ridicată la rang de doctrină pe seama acestor indivizi certați cu codul moral. E ideea de-a sprijini în timpul din urmă aproape întreagă viața de stat pe spuma incertă a orașelor, cunoscuta concepție de-a ne crea repede și cu ori-ce preț o burghez'e stăpânitoare. Clișeele din Occidentul pe care-l copiăm s'au transplantat aici, și la adăpostul unui mechin spir-it de fațadă zăpăcesc mințile. Intreaga legiuire cu-rentă, când nu se face direct iuspirată de frica mase-lor, e pusă în slujba acestei clase fără rădăcini și fără busolă. În Apus, burghezia se înfățișează într'o linie normală de ascendență istorică, fiind în totul rezul-

tanța unei evoluții de veacuri. La noi se face saltul, la noi se improvizează. Prea grăbiți pentru a aștepta un proces de desfășurare lentă, noi am înlocuit bur-ghezia cu samsarii. Din această legitimare politică se deslențuite toate nenorocirile văzute și ne văzute. Samsarii au devenit un puternic argrenaj ale cărui tentacule s'au înfipt de însăși temelii vieții politice, samsarii sunt traficați cari au prefăcut la bursă un templu de idei.

Ce se va întâmpla acum, e puțin interesant. Întră cinci la pușcărie sau scapă, eclipsează fraudele căilor ferată pe cele dela pașapoarte, nu are importanță. Aici trebuie să se năruie o doctrină; un sistem de gândire trebuie să cadă.

Peste atmosfera bălnavă, e vremea să se deschidă un orizont nou o orientare schimbată. Mulțimea întronată în drepturile ei, numai ea va ucide samsarii.

„Țara noastră”

OCTAVIAN GOGA.

Din suferințele românilor din Ungaria.

Ziarul „Infrățirea” scrie: Zilele trecute am avut prilejul să stăm de vorbă cu un român din părțile locuite de neamul nostru, dar pe cari tratatul de pace le-a lăsat Ungariei.

Interlocutorul nostru ne a spus că relatările gazetelor românești de la graniță referitoare la asuprirea elementului românesc sunt adevărate. Este exact, de pildă că ținerea sărbătorilor românești este considerată de unguri drept o provocare la adresa elementului unguresc.

Nu, odată, ungurii însălbăticiti au năvălit în mijlocul slujbei dumnezești în Biserica românească, alungând afară pe preot cât și pe credincioși, amenințându-i cu moartea, dacă vor mai îndrăzni să țină sărbători a parte.

În unele comune jandarmii au oprit pe români să mai vorbească pe stradă în limbă românească, iar „contravenției” ordinului jandarmeresc sunt snopiți în bătai.

Românii sunt amendați pentru toate nimicurile administrația îi jupoaie urmărindu-se sărăcirea lor sistematică.

Cea mai mare batjocură se face însă la școli unde copiii români sunt siliți să-și spună „valah” în loc de „român” și să insulte țara și poporul românesc, — conform placului pervers al învățătorilor și profesorilor șoviniști.

Una din cărțile de citire impusă școlarilor este o colecție de istorioare „patriotice” scrise în parte de renegatul Mados György.

Iată de pildă ce cetim în această carte referitor la pacea „pacea valahă ojerită în era arpadiană capitănuși Tuhutum.”

Înainte cu o sută de ani — scrie Madas în cartea lui pentru școlari — valahii au fost tot atât de perfizi ca și acum. Politica lor a fost — precum și astăzi este — clandestinismul, șiretenia și înșelăciunea.

Cronicarul Martini scrie în cărțile sale că valahii cu fața de uleu nu au iubit poporul în Arpád cuceritor al Ardealului. Din acest motiv ei aruncau cu sulițe în femeile și în copilașii maghiari ca să stârpească în măsură cât mai mare pe Unguri.

În curând însă valahii s'au convins că pe cât e de strâmbă metalitatea lor, pe atât este de drept sborul săgeții maghiare.

Tuhutum, căpitanul cu mare mânie al gloriosului Arpád a fost cuprins de ură față de ciurda valahă, Lui Arpád ia plăcut cererea lui Tuhutum și la trimis ca să tragă de urechi pe valahi. Tuhutum a pornit deci cu mândră oaste contra lui Gelu, voivodul valah. Acesta însă a prins de veste și și-a trimis banda de ciomăgaș contra oastei de lei a lui Tuhutum. În curând însă valahii, cnpriși de frică s'au ascuns în pomi și în tufișuri de frică vitejiilor lui Tuhutum.

Atunci Gelu, a trimis soli de pace solilor de pace ai voivodului valah care a fost un popă șiret numit Opascu.

Înainte lui pășeau 2 fete valahe de-o frumșețe nespusă, cu părul despletit, iar după ei bărbați în blăni, cu picioare goale, aducând cupe de argint vin roșu ca sângele închegat al păgânilor, grâu suficient vitejiilor lui Tuhutum pentru un interval de trei lune pline.

Într'o vadră cu coperiș bătut cu diamante aduceau poame din grădină vestită a alui Gelu.

Când au ajuns înaintea lui Tuhutum, Opascu și valahii s'au încovoiat până la pământ la fel câinilor cari cer iertare.

Opascu a spus următoarele:

„Înțeleptul Gelu nu dorește nici sângele unguirilor, nici al propriului popor, Blânda sa fire înclină spre pace și o cere cu supunerea gloriosului căpitan Tuhutum. Îi trimite fecoare albe ca ibovnice, fructe pentru masă și vinul munților din Elada pentru ospățul păcii“.

Cu acestea cuvinte a turnat într'o cupă de argint vin, intinzindu-o lui Tuhutum. Acesta însă a băgat de seamă că Opascu era palid ca moartea, mâna îi tremura și în ochi îi juca flacăra spaimei. Văzând purtarea solului. Tuhutum s'a gândit la rău, mai ales că știa cât de mult îl urește voevodul valah.

Au chemat un răufăcător să guste vinul și a silit — sub pedeapsă de moarte — și pe Opascu să bea. Acesta a voit să fugă dar Tuhutum i-a vărsat, vinul munților din „Elada“ cu sila în gură. În curând, popa valah și răufăcător se băteau în chinurile morții.

Tuhutum a chemat pe doi servitori ai săi și le-a dăruit lor fecioarele valahe ca să și împlinescă pofta cu ele, Cheful oastei maghiare a durat cinci zile, până

când — după spusele cronicarului — s'au îmbătat cu toți. Iar pe ceilalți soli valahi Tuhutum i-a spânzurat de picioare în vârful unui munte dar mai întâi, ca să cunoască firea maghiarului, ia gădiat nițel cu sulița pe la șolduri..

Ungurii din Sălaj spun că stafiile de o mie de ani joacă în fiecare noapte în vârful munților din partea locului..“

*

Iată cu ce lecturi mincinoase și însălbătăcite se face în Ungaria educația elementelor tinere și iată ce cărți sunt impuse chiar și școlarilor români.

Ziarul „Brassói Lapok“ a protestat zilele trecute contra unor inofensive poezii patriotice românești în legătură cu compania din 1919 la Tisa. În loc de bărfeli la adresa tolerantului Stat român, i-am recomandat să studieze tratamentul barbar la care sunt supuși rămânii din Ungaria „umanitaristă“ a lui Apponyi, Héjjas și Gömbös.

CONCURSE.

Concurs repetit.

Pentru îndeplinirea parohiei **Șiștaroveț**, proto-presbiterului Lipovei, devenită vacantă prin decedarea parohului Moise Suricescu conform ordinului Consist. No. 3588/923 se publică din nou concurs cu termen **30 de zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt: 1. Un intravilan. — 2. Una sesiune parohială în estensiune de 30 jugh. 3. Birul legal și 4. Stolele legale. 5. Intregirea dotației preoțești dela stat. 6. Casă parohială nefiind. Comuna bisericască se va îngriji de locuință pentru preot până la zidirea casei parohiale.

Din venitul parohial jumătate până la 6 August 1924 vor compete văduvei preotese Suricescu, suportând în aceeași proporție și sarcinile de dări.

Alesul are să predice cel puțin de două ori pe lună, să supoarte toate dările după venitul parohial și să catihiezeze la școalele primare din loc.

Parohia e de clasa a II., deci reflectanții au să dovedească că poșed cvalificațiunea corespunzătoare și să se prezinte în sf. biserică din Șiștaroveț în termenul concursual în vre-o Duminecă ori serbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie observând strict dispozițiunile Ș-lui 33 din Reg. pentru parohii.

Recursele ajustate cu documentele recerute și atestat despre eventualul serviciu prestat se vor înainta P. On. oficiu protopopesic ort. rom. din Lipova în termenul concursual

Cei din altă dieceză au să dovedească că poșed binecuvântarea P. S. Sale Dlui Episcop diecezan spre a putea recurge.

Șiștaroveț, din ședința Comitetului parohial ort. român, ținută la 3/16 August 1923.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Mănuila*, protopop.

Concurs repetit.

În temeiul rezoluției Ven. Consistor d'n Arad de Nr 3621/1924, prin aceasta se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante din Cherechiu. (jud. Arad) tractul Șiria, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente și anume:

1. Sesiunea parohială în estenziunea ei de azi, împreună cu dreptul de pășune.

2. Usufructul unui intravilan parohial și o cănepiște.

3. Rescumpărarea competenței de bir în bani 200 Lei.

4. Stolele legale.

5. Întregirea dotației din visteria Statului pe care comuna bis. sau parohia nu o garantează.

De locuință se va îngriji alesul preot până atunci, până când edificiul școlii confesionale cu intravilanul și supraedificatele — decretate prin concluzul Comitetului parohial Nr. 1 din 2 Nov. a. c. — de casă parohială — vor putea fi — eventual — predate respective preluate ca atari și când apoi usufructul sau folosința intravilanului parohial menționat sub p. 2. al concursului prezent, va încetă.

Alesul preot va avea conducerea oficiului parohial deoarece preotul: Ioan Fofiu, actualul cond. al acestui oficiu, prin rezoluția Consistorială de Nr. 447/1921 a fost absolvat dela aceasta îndatorire.

Va suporta toate dările publice după întreg beneficiul.

Va îndeplini toate funcțiunile în parohia sa și va predica totdeauna la rândul său.

Va catehiza la școlile unde va fi designat din partea autorităților competente, fără altă remunerație dela parohie.

Parohia este de clasa I-a, dar cu înalta încuviințare a Ven. Consistor se admit în mod excepțional și concurenți cu calificațiune de clasa a II-a.

Recursele ajustate reglementar — având și consimțământul arhierului diecezan dacă recurentul ar fi din altă dieceză — se vor înainta în termenul concursual oficiului protopopesc ort. rom. din Șiria și adresate Comitetului parohial ort. rom. din Cherechiu, cu stricta observare a §-lui 33. din regulamentul pentru parohii. Concurenții vor avea a să prezenta poporului în sf. biserică din Cherechiu, în vre-o Duminecă ori sârbătoare pentru a-și arăta deprinderea în cele rituale respective pentru a cânta și a predica.

Dat din ședința extraord. a comitetului parohial ort. rom. din Cherechiu la 2 Noemvrie 1924.

Ioan Fofiu,
preș. com. paroh.

Nicolae Tălian,
notar.

În conțelegere cu: Mihail Lucuța, ppresb. rom. ort.

—□—

3—3

În conformitate cu concluzul Venerabilului Consistor diecezan de sub Nr. 3120/1924, se escrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a parohiei Fădimac, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt: 1. O sesiune parohială constătătoare din 30 jug. cadastrale; 2. Un intravilan de $\frac{3}{4}$ jug. cu casă parohială, fără supraedificate, care reclamă o separare radicală, la care comuna bisericască se obligă. 3. Stolele legale. 4. Ajutorul de stat după cvalificația preotului, pentru care parohia nu garantează.

Parohia e de cl II (doua). De la reflectanți se cere să aibă cvalificația recerută.

Doritorii de a reflecta la acest post sunt poftiți, ca recursese, adresate comitetului parohial din Fădimac, (jud. C.-Severin), ajustate cu documentele recerute, să le așternă Pr. On. Oficiu protopresbiteral din Belinț, în termenul concursual, având sub durată acestuia, pe lângă respectarea strictă a dispozițiilor cuprinse în §. 33. din Reg. pentru parohii, și numai după prealabilă încuviințarea a șefului tractual, a se prezenta în sf. biserică în vr'o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Cei din altă dieceză, au să adeverească, că posedă binecuvântarea P. S. Sale D-lui Episcop diecezan spre a putea recurge.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Gherasim Sârbu, protopp.

—□—

3—3

Pentru întregirea definitivă a parohiei Răchita se escrie din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt: 1. O sesie parohială completă. 2. Stolele uzuale. Din acestea toate jumătate compete văduvei preotese Versavia Iucu până în 4/17 Aprilie, 1925. 3. Întregirea dela stat. 4. De locuință se va da locuința văd. învățătoare Domnica Secoșan cu tot cu intravilan și în starea actuală. 5. Alesul preot nu poate protestă în caz, când se va reînființa parohia a doua. 6. Alesul este obligat a catehiza elevii dela școlile primare din comună fără altă remunerație din partea parohiei și va suporta dările publice în proporția venitului.

Parohia este de cl. I (primă). Dela reflectanți se a avea cvalificație de cl. I. În lipsa acestor recurenți; se vor admite și recurenți cvalificați pentru parohii de cl. II-a (doua), dacă întrunesc dispozițiile concluzului Nr 84 din 1910 al sinodului eparhial diecezan.

Doritorii de a reflectă la acest post sunt poftiți, ca recursese adresate comitetului parohial din Răchita (jud. Caraș-Severin) ajustate cu documentele recerute să le așternă Pr. on. of. protopopesc din Belinț în termenul concursual, având sub durată acestuia, pe lângă respectarea strictă a dispozițiilor § lui 33 din Reg pentru parohii, și numai după prealabila încuviințare a Pr. on. Șef tractual a se prezenta în sf. biserică din loc în vr'o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie. Cei din altă dieceză au să dovedească, că posedă binecuvântarea Pr. Sf. Sale D-lui Episcop diecezan spre a putea recurge.

În înțelegere cu mine: Gherasim Sârbu, protopp.

2—3

Redactor responsabil: SIMION STANA asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.